

Základní škola Záchlumí, okres Tachov, příspěvková organizace

Záchlumí 32, 349 01 Stříbro, IČO 70982422, tel. 773 826 910

**Minimální preventivní program školy
pro školní rok**

2022-2023

Název organizace	Základní škola Záchlumí, okres Tachov, příspěvková organizace Záchlumí 32, 349 01 Stříbro, IČO 70982422
Vypracoval:	Mgr. Iveta Chabrová, ředitelka organizace, školní metodik prevence
Dokument nabývá platnosti dne:	1.9.2022
Dokument nabývá účinnosti dne:	1.9.2022
Přílohy dokumentu	
Dodatky dokumentu	30.1.2023 vložena kap. 5 <i>Strategie předcházení školní neúspěšnosti</i>

- Minimální preventivní program (MPP) je součástí pedagogické dokumentace školy.
- Minimální preventivní program je vypracován v souladu s platnými právními předpisy na základě příslušných metodických pokynů a slouží jako základní pomůcka pro preventivní aktivity na škole v průběhu celého školního roku.
- Za jeho sestavení odpovídá školní metodik prevence.

1. Úvodní ustanovení

- Vedení školy a pedagogický sbor jsou seznámeni s jeho obsahem. Vlastní náplň programu realizují vyučující, do jejichž předmětů spadají jednotlivá témata.
- V letošním školním roce zůstává základním principem preventivní strategie na naší škole osvojování základních kompetencí v oblasti zdravého životního stylu a rozvoj dovedností, které vedou u dětí k odmítání všech druhů sebeustrukčního chování a projevů agresivity.
- Každý další školní rok přináší nové podněty, nápady a zkušenosti, na jejichž základě hledáme možné efektivní cesty vedoucí ke zkvalitnění vlivu na naše žáky.
- Za velmi důležitou oblast považujeme prohlubování komunikačních dovedností mezi učitelem, rodiči a žákem, posilování sebevědomí, sebeúcty a vzájemné úcty, řešení konfliktů, překonávání překážek i boj proti nuditě (smysluplné využívání volného času).
- Minimální preventivní program školy vychází z Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027.

2. Charakteristika a specifika školy

- Jedná se o neúplnou základní školu s pěti ročníky 1. stupně, s kapacitou pro 60 žáků, kteří jsou dle aktuálního počtu ve spojení napříč ročníky v několika třídách.
- Základní škola Záchlumí, okres Tachov, příspěvková organizace se nachází v severní části malebné obce Záchlumí, nedaleko města Stříbra či lázeňské obce Konstantinovy Lázně, v prostředí plném lesů, luk a polí. Od hlavní komunikace procházející obcí zaujme svou novou žluto-zelenou fasádou.
- V současné době je budova zrekonstruovaná, bezbariérová, žákům jsou k dispozici moderně zařízené učebny, jazyková i ICT učebna, cvičná kuchyňka či pracovní učebna (dílny). Škola také disponuje zahradou s dřevěným altánem, který slouží v letních měsících jako venkovní učebna a jsou v něm také pořádány různé školní akce.
- Třídy jsou prostorné, vybavené hračkami, didaktickými pomůckami. Třídy jsou vybaveny pomůckami k výuce, didaktickou technikou. K výuce tělesné výchovy využíváme prostory v budově MŠ, která je vybavena základním tělocvičným náradím a náčiním a nově obecní veřejně přístupné dětské hřiště. Školní zahrada je využívána k pobytu během přestávek, v tělesné výchově i hrám ve školní družině.
- ŠD má zřízeno 1 oddělení a je umístěno v přízemí školy, má vybavenou učebnu novým nábytkem, hračkami, výtvarnými potřebami a kobercem.
- Školní jídelna je využívána při Mateřské škole Záchlumí.

Charakteristika pedagogického sboru

- Pedagogický sbor na naší škole tvoří ředitelka organizace spolu s dvěma třídními učitelkami 1. stupně a jednou třídní učitelkou přípravné třídy, dvě vychovatelky školní družiny pracující současně v jednom oddělení. Sbor je doplněn o asistenta pedagoga v přípravné třídě.
- Spolu s nimi je zde zřízeno školní poradenské pracoviště – metodik primární prevence a výchovný poradce.

3. Analýza současného stavu ve škole

- V současné době má škola otevřené dvě třídy (1.-3.ročník, 4.-5.ročník) – 33 žáků; a přípravnou třídu – 10 dětí.
- Z celkového počtu žáků prvního stupně je 10 vzděláváno individuálně dle §41 ŠZ, 2 žáci mají PO 2.-3.st.
- Z celkového počtu dětí v PT mají 3 děti PO 2.-4.st
- Máme zde žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí, žáky z nepodnětného prostředí.
- Dochází u nás k problematice neplnění povinné školní docházky.
- Těžiště prevence sociálně patologických jevů je rovnoměrně rozděleno mezi školního metodika prevence, třídní učitelky, školní družinu a ostatní pedagogy.

4. Cíle MPP

Dlouhodobá strategie

- Dlouhodobá strategie školy je zaměřena v nespecifické prevenci na rozvoj zdravého životního stylu, vytváření inkluzivního prostředí ve škole a na podporu sociálních dovedností žáků vůči tlaku vrstevnické skupiny.
- Ve specifické prevenci na předcházení šikany a rizikovému chování, na přijetí druhých i s ohledem na jejich specifika, na dodržování zákonem daných pravidel, na problematiku přechodu na druhý stupeň ZŠ v sousedních městech.

Obecné cíle

- Preventivně působit v co nejširší oblasti rizikových forem chování.
- Spolupracovat a zapojovat se do projektů - akcí realizovaných jinými odbornými subjekty.
- Zajistit průběžné vzdělávání ŠMP a ostatních pedagogů.
- Vytvořit a rozšiřovat nabídku volnočasových aktivit školy.
- Zajistit informovanost zákonných zástupců o rizikovém chování, o možnostech primární prevence.
- Spolupracovat se zákonnými zástupci, utužovat vztahy škola – ZZ, zapojovat ZZ do akcí a aktivit školy.

Konkrétní cíle

- Blízká spolupráce s OSPOD ohledně neplnění školní docházky, spolupráce týkající se žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí
- Vytvoření optimálního sociálního klimatu a inkluzivního prostředí ve škole.
- **Prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření**
 - Předcházet prvnímu kontaktu s návykovými látkami
 - Podporovat žáky v jejich potřebách, nápadech, tvořivosti, ve volnočasových aktivitách a zájmových činnostech
- **Prevence šikany, projevů xenofobie, rasismu a antisemitismu**
 - Předcházet šikaně, jejím projevům, stádiím a formám
 - Předcházet projevům rasismu, xenofobie a antisemitismu
 - Adaptace nově přichozících žáků na prostředí školy, nové spolužáky, učitele, formy práce...

- Kriticky pracovat s předsudky, pěstovat úctu k druhým
 - Upevňovat obecně uznávané hodnoty
 - Zajistit bezpečnost žáků o přestávkách a na skrytých místech školy (dozor)
 - Účinně postupovat při rozpoznání šikany v souladu s pokyny MŠMT
 - Posilovat a rozvíjet zdravé vrstevnické vztahy
- **Prevence rizikového sexuálního chování a sexuálního zneužívání**
 - Předcházet rizikům předčasného pohlavního života
 - Posilovat a upevňovat obecně uznávané hodnoty – rodina, mateřství, láska
 - Předcházet rizikům sexuálního zneužívání týrání otevřeným předkládáním témat sexuální výchovy, sexuálního zneužívání, týrání s ohledem na věk žáků
 - Podporovat zdravé sebevědomí žáků a citlivě přistupovat k jejich problémům se vztahy, dospíváním apod.
- **Prevence kriminality a delikvence, záškoláctví, právní odpovědnost**
 - Tematicky předkládat a vysvětlovat modelové situace týkající se kriminality a delikvence
 - Seznamovat žáky se základními projevy kriminality a delikvence
 - Vysvětlovat důležitost řádu a norem
 - Zasadit se o to, aby žáci znali svá práva ve společnosti – dětská práva, ústava
 - Předkládat vhodný vzor společenského chování, dbát na dodržování zákona a být morální podporou
 - Pracovat s tématem důležitosti školy, docházky do školy, s problémy plynoucími z neplnění školní docházky (vědomosti, sociální problematika, klima třídy, překonávání určitých svých hranic komfortu spojených s docházením do školy...)
- **Prevence virtuálních drog a kyberšikany**
 - Seznámit žáky se základními pojmy a variantami virtuálních drog – TV, video, mobilní telefon, počítačové hry, sociální sítě, různé aplikace a webové stránky (TikTok ...), závislost na internetu, patologické hráčství (výherní automaty, sázení), reality show
 - Seznámit s pojmem kyberšikana
 - Předcházet zdravotním, sociálním a psychickým poškozením – v důsledku přílišného užívání virtuálních drog – znečitlivění, ztráta reality, snížení sebekontroly, násilí, závislost, gambling
 - Utvářet pravidla bezpečného užívání virt. drog
 - Vnést do povědomí podporu vhodných počítačových her, filmů s kladnými stránkami obsahu (postřeh, vědomosti, koordinace pohybů, soustředění, informace)
 - Vést žáky k obezřetnosti při pohybu na internetu, při zadávání údajů o své osobě, při kontaktu s cizími lidmi
 - Besedovat o nebezpečí kyberšikany, posilovat kladné hodnoty ve vztahu mezi lidmi
- **Zdravý životní styl – prevence poruch příjmu potravy**
 - Podporovat zdravý životní styl žáků – životospráva, duševní i osobní hygiena, pohyb, režim dne, prevence stresu, úrazů...
 - Upevňovat kladný vztah ke svému tělu
 - Předcházet negativním vlivům médií a reklamy
 - Předcházet vzniku poruch příjmu potravy – anorexie, bulimie, diety, obezita

- **Ekologické smýšlení**
 - Upevňovat kladný vztah k životnímu prostředí

5. Strategie předcházení školní neúspěšnosti

- **Příčiny školní neúspěšnosti**
 - Školní neúspěšnost je vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci s žákem a často také se zákonnými zástupci žáka.
 - Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat.
 - Při nástupu žáka do školy prostudují třídní učitelé pedagogickou dokumentaci žáků. Na jejím základě pak vytipují žáky, kteří by mohli být potenciálně neúspěšní při zvládnutí studia.
 - **Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv:**
 - a) osobnost dítěte - snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace žáka
 - b) nepodnětné rodinné prostředí, žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole (mezi kamarády, ve třídě, vztah s učitelem)
 - c) špatná docházka do vyučování – neúčast žáků ve výuce, z toho plynoucí špatné porozumění probírané látce a následné nezvládnutí učiva.
- **Řešení školní neúspěšnosti**
 - Nutnost kvalitní pedagogické, speciálně-pedagogické a případně psychologické diagnostice, aby byly odhaleny konkrétní příčiny selhávání žáka ve škole.
 - Diagnostika žákových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb nám pak umožní nastavit vhodná opatření. Je potřeba reagovat včas tak, aby žák byl schopen zastavit svůj pokles výkonu a případně se vrátit mezi "školsky úspěšné žáky".
 - Možná opatření volíme individuálně na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáků:
 1. Poruchy učení a chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění: kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů na základě doporučení z PPP nebo SPC, integrace žáka a vytvoření IVP nebo zařazení žáka do třídy zřízené dle § 19.
 2. Odchylka v celkové úrovni inteligence: žákovi bude stanoveno základní učivo, které po něm bude požadováno podle jeho možností a schopností, vhodné metody práce, motivace - zažití úspěchu, možnost opravit si známku, individuální konzultace ve vyučování i mimo něj, spolupráce s PPP - integrace na základě IVP a realizování dalších podpůrných opatření doporučených poradnou.
 3. Žáci sociálně znevýhodnění: motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou, vytvoření podmínek pro domácí přípravu i ve škole ve volných hodinách, přístup k internetu ve škole.
 4. Žáci s vysokou absencí jsou velmi často ohroženi sklouznutím do školní neúspěšnosti: včas žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky - plán dostudování učiva a termíny dozkoušení, konzultace s žákem a rodiči, kde se domluví zvýšený dohled nad žákem.

- **Postup při řešení školní neúspěšnosti – podpůrný program**

- zvýšená spolupráce s rodiči

1. Po prvním čtvrtletí třídní učitelé písemně informují rodiče žáků, kteří za toto čtvrtletí neprospívají (jsou hodnoceni známkou nedostatečný nebo dostatečný, ale vyučující vyhodnotí vývoj jako rizikový).
2. Podle zájmu je možné využít individuální konzultaci žáka s výchovným poradcem (případně rodičů, žáka a VP) - diagnostika školní neúspěšnosti a poradenství (např. nastavení podpory při učení, zjištění učebních stylů).
4. Pokud se situace nezlepšuje, bude nabídnut žákovi plán podpůrných opatření.
5. Pokud žák zamešká více než 100 hodin výuky, vyvolává se jednání s rodiči preventivně. Přítomni TU, žák a rodič, případně učitel předmětu, kde se už objevily problémy. Domluví se podpora žákovi tak, aby byl schopen kompenzovat svou absenci (plán práce, termíny zkoušení, obsah učiva, možnost individuální konzultace, doučování se spolužáky atd.).
6. Na závěr pololetí školního roku by měla být podpora vyhodnocena třídním učitelem.

- **Plán pedagogické podpory (plán podpůrných opatření)**

- Podpůrný plán pro neprospívající žáky je souhrn opatření nabízených žákům a jejich rodičům, který se podpisem všech stran stává pro všechny závazným.
- Pokud selže individuální podpora žákovi a ten je v prvním pololetí hodnocen nedostatečnou nebo je hodnocen dostatečnou nebo není hodnocen a jeho vyučující vyhodnotí další vývoj jeho výkonů jako rizikový, nabízí se žáku a jeho zákonným zástupcům podpůrný plán.
- Po uzavření pololetního hodnocení výsledků vzdělávání navrhnou třídní učitelé ve spolupráci s vyučujícími jednotlivých předmětů vedení školy (výchovnému poradci) žáky pro podpůrný plán. Třídní učitel zajišťuje seznáení všech zainteresovaných ke společné úvodní schůzce, kde jsou rodiče a žáci s plánem seznámeni a dojde k jeho podpisu.

- **Formy a metody práce**

- Pro úspěšnost Podpůrného programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým patří zejména:
 - podpůrný studijní plán, tj. stanovení přiměřeného obsahu učiva – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním)
 - zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu – zadání práce pro domácí přípravu - dílčí úkoly odpovídající žakovým vzdělávacím možnostem
 - možnost plnit zadané úkoly v rámci volných hodin ve škole, možnost doučování
 - užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
 - používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
 - individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva

- vedení písemných záznamů o průběhu podpůrného programu – zadání úkolu, termín splnění, poskytování pravidelných informací o průběhu podpůrného programu rodičům a výchovnému poradci – informace o přístupu žáka k plnění povinností v časovém sledu
- domluva konzultační hodin, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo, učitel telefonicky zve rodiče současně se žákem, aby je informoval o pravidlech práce, aby se s rodiči dohodl, jak mohou své dítě podpořit
- doučování ve spolupráci se staršími žáky
- Pokud se podaří podpořit žáky tak, aby nebyli školsky neúspěšní, zamezí se i předčasným odchodům žáků ze vzdělávání.
- Opakování ročníku je však nadále nutné při selhání všech výše zmíněných podpůrných opatření.

6. Osobnostní a sociální rozvoj ve vztahu k prevenci

- Využívání komunikačních (komunitních) kruhů pro budování bezpečí, důvěry, soudržnosti, osobnostního rozvoje žáků.
- Atmosféra tříd je otevřená, podporující důvěru, vedoucí k učení si pomáhat, naslouchat, tolerovat se a respektovat jeden druhého.
- Modelové situace nejrozličnějších situací, s nimiž se mohou žáci setkat – ochrana v různých situacích, získání pomoci pro sebe a druhé, podpora vzájemné úcty, sebeúcty, důvěry a sebedůvěry, rozvoj schopnosti komunikovat, řešit problémy, přijmout radu a požádat o pomoc, vnímání a přijímání odlišností, empatie, schopnost vyjádřit svůj názor a umění říct „ne“.
- Vytváření kladného postoje k vlastnímu tělu (zdraví, hygiena, vzhled, vliv drog), hodnota zdraví, nemoci, práce se stresem.
- Schopnost rozlišit prospěšnost a škodlivost přijímaných látek, potravin, názorů a postojů, vztahů, vzorců chování

Provozní pravidla

- Jsou dána školním řádem a provozními řády.

Školní pravidla jako nástroj ve vztahu k prevenci

- Společně vytvářená a dodržovaná pravidla ve třídě a ve škole jsou velmi účinnou prevencí rizikového chování s přihlédnutím k rozumové vyspělosti žáků – jsou vytvářena při společných aktivitách v rámci třídy ve spolupráci žáci-třídní učitel.
- Spolutvorba se jeví jako účinná metoda při prevenci.
- Pravidla soužití -> pravidla vzájemného respektu, úcty, důvěry
- Zásady při tvorbě pravidel:
 - Spoluúčast žáků
 - Integrace pravidel do denního života třídy, školy
 - Srozumitelnost a splnitelnost
 - Pozitivní formulace pravidel
 - Přiměřenost počtu
 - Pravidla pro všechny

7. Akce a projekty na školní rok 2022-2023

- Ve škole připravujeme na školní rok několik celoškolních projektů a řadu menších v jednotlivých třídách.
- Projekty jsou v rámci předmětu, jednodenní či celotýdenní, např. formou integrovaného tematického celku.
- Žáci pracují v rámci tématu samostatně, ve skupinách, ve skupinách s různým věkovým složením, učí se spolupracovat, rozhodovat, komunikovat, vyhledávat a zpracovávat informace, tvořivě pracovat, kriticky myslet, prezentovat výsledky své práce, zhodnotit svou práci, výsledek.

Témata

- **Přírodní cykly** v propojení s primární prevencí – rovnodennosti, slunovraty, tradice s těmito cykly spojené (Halloween, Vánoce, Velikonoce . . .)
- Svátky a významné dny v propojení s primární prevencí – **Den Země** (ekologický a environmentální přesah)
- V rámci všech ročníků probíhá teoretická i praktická část v oblasti **dopravní výchovy** (spolupráce s BESIP).
- V rámci všech ročníků probíhá teoretická i praktická část v oblasti **třídění a zpracování odpadu**, v oblasti **ekologického přístupu**.
- Práce na optimálním **sociálním klimatu** školy, třídy, vytváření komunity kolem školy.
- Primární prevence v oblasti zdraví ve spolupráci s projektem „**Zdravé zoubky**“
- Exkurze, výlety, soutěže, projekty, besedy a setkávání jsou připravovány a uskutečňovány dle zájmu žáků, zákonných zástupců, aktuální nabídky institucí a okamžité situace ve škole.
- Festival Vlaštov-fky (MAS ČZ)
- Kulturní akce v okolí (koncerty, filmová představení, divadelní představení)
- **Výuka**
 - Témata prevence v hodinách Prv, Př, V1, Tv, Inf.

Zapojení pedagogů

- Vzdělávání pedagogů v tématech primární prevence
- Vést ke spolupráci se zákonnými zástupci

Zapojování zákonných zástupců

- V rámci podpory sociálního klimatu začínáme s tradicí **školních kaváren** pro neformální setkávání pedagogů, zákonných zástupců a přátel školy - neformální setkávání min 1x za 2 měsíce
- Spoluúčast na akcích školy – aktivní i pasivní
- Konzultační schůzky – tripartity (místo třídních schůzek)
- Informování přes webové stránky školy, aktuální dění sdíleno přes sociální sítě
- Škola Online – zefektivnění informování zákonných zástupců učiteli i učitelů zákonnými zástupci
- Den otevřených dveří, možnost zákonných zástupců účastnit se výuky

Spolupráce s organizacemi

- Mimo již výše uvedené sledování a spolupráce s organizacemi jako LOCIKA, Eduzměna....

- Místní školy, zájmové organizace
- OÚ Záchlumí, OSPOD, SPC, PPP, metodici prevence v okrese.

8. Závěrem

Naší snahou je vytvářet bezpečné prostředí pro Vaše děti. Spolu s tímto se snažíme pečovat nejen o sociální klima školy, třídy, ale i o duševní a tělesné zdraví našich žáků. Snažíme se u nich o pochopení vlastní zodpovědnosti za své tělo, svá rozhodnutí, své chování s důrazem na toleranci a respekt k druhým, i sami k sobě.

9. Závěrečná ustanovení

- Tímto Minimálním preventivním programem se ruší předchozí znění tohoto dokumentu.
- MPP je vytvořen k 1.9.2022.
- Aktualizován k 30.1.2023

Mgr. Iveta Chabrová
Ředitelka školy, ŠMP